

Madeira

22-28 juni 2016

Georganiseerd door:

www.birdingbreaks.nl

Reisschema

Dag 1 woensdag 22 juni Amsterdam – Funchal (Madeira)

Iets voor het middaguur verzamelen we bij de incheckbalie van TAP op Schiphol. We zijn met z'n vijven, dus het inchecken is zo gebeurd, en via Lissabon vliegen we zonder problemen naar Funchal, de hoofdstad van Madeira. We komen rond half zeven 's avonds aan, dus na onze spullen te hebben gedropt op onze kamers lopen we nog een rondje rond het hotel en maken zo kennis met de eerste soorten: Torenavalk, Merel maar ook Vink, Kanarie en Madeiragierzwaluw. We eten nog een hapje op een terras met schitterend uitzicht op zee en op de Desertas Eilanden, onze bestemming van morgen.

Dag 2 donderdag 23 juni Madeira – Desertas Eilanden

Een pre-ontbijt rondje leert ons dat het hard werken is op een eiland om überhaupt vogels te zien en dat het blaffen een hond in de verte best op duif kan lijken. Enfin, na het ontbijt worden we opgehaald en naar de jachthaven gereden. Daar ligt de Ventura, een zeilschip, op ons te wachten en maken we kennis met de schippers en gidsen van het schip en vertrekken we richting de Desertas Eilanden. Die liggen zo'n 35km uit de kust naar het zuiden. We nemen alle tijd om zoveel mogelijk op zee te kunnen zien. Er staat redelijk wat wind en doorgaans betekent dat veel zeevogels en weinig zeezoogdieren. De eerstgenoemde hebben immers wel wat wind nodig om optimaal te vliegen en de laatstgenoemde zie je gewoon niet tussen al die golven. De verwachting blijkt uit te komen: op de gehele trip gaat het wat magertjes met de zeezoogdieren, hoewel een groep Atlantische Gevlekte Dolfijnen voor de boot natuurlijk erg gaaf is. De zeevogels doen het echter prima. Kuhls Pijlstormvogel is de algemeenste, gevolgd door Bulwers Stormvogel die deze overtocht opvallend algemeen is, we zien vele tientallen. Waar het allemaal om draait zijn echter de 'Pterodroma' stormvogels, in dit geval de Desertasstormvogel en Freira. Beide soorten zijn endemisch voor deze eilanden. Rond de kust van Madeira treffen we meerdere Freira's en rond de Desertas meerdere Desertasstormvogels, in totaal zeker 15 vogels, een ronduit hoog aantal! Beide soorten lijken erg veel op elkaar, dus niet iedere van de vijftien vogels hebben we met zekerheid kunnen determineren, maar als er een dichterbij langs kwam bleken de vogels met een dunne snavel (Freira) vooral rond

Kuhls Pijlstormvogels, Madeira, Juni 2016 (Sander Bot).

Landing op Desertas. Laatste stukje met de zodiac, Madeira, Juni 2016 (Hans van Wijk).

Madeira zelf te vliegen en de vogels met een dikke snavel (Madeirastormvogel) vooral rond Desertas, precies zoals je zou verwachten. Onechte katerschildpadden midden op zee vrolijkten de reis verder op, erg fraai was een exemplaar die aan een grote drijvende dode pijlintvis aan het happen was. Rond 17:00 komen we aan op Desertas Grande, het grootste van de drie eilanden. Met een zodiac

worden we aan land gebracht. Op dit eiland woont alleen een boswachter maar wij hebben toestemming om een nachtje te kamperen. Tot het donker vermaken we ons prima, al was het maar omdat de Kanaries en Berthelots Piepers, de enige landvogels van dit eiland, niet bepaald schuw zijn hier. Als het donker wordt, wordt duidelijk waarom we hier zo graag willen overnachten: we zitten midden in een kolonie zeevogels. Daar merk je overdag weinig van, maar nu komen de Kuhls Pijlstormvogels en Bulwers Stormvogels massaal binnenvliegen. Vooral de Kuhlsen zijn nogal luidruchtig en maken wonderlijke geluiden, de Bulwers klinken meer als een blaffende hond. Iets later komen de Madeirastormvogeltjes ook binnen. Zij maken een wonderlijk geluid, nog het best te omschrijven als je vinger heen en weer over glas bewegen. Klinkt misschien raar, maar zo klinkt het ook. Met een beetje geluk, geduld en een zaklamp krijgen we alle drie de soorten ook in vlucht of op de grond te zien. Onder het genot van deze kakofonie aan zeevogelgeluiden kruipen we in onze tent.

Dag 3 vrijdag 24 juni Desertas Eilanden – Madeira

Helaas, bij het eerste licht zijn alle zeevogels weer netjes vertrokken en is er weinig zichtbaar van de kolonie, hoewel we een enkele Bulwers Stormvogel zien broeden onder rotsspleten. Tegen tien en schepen we in en varen we terug naar Madeira. Onderweg waait het mogelijk nog harder, dus hetzelfde beeld als gisteren: relatief veel zeevogels waaronder weer meerdere Freira's en/of Desertasstormvogels en veel Kuhls Pijlstormvogels en Bulwers Stormvogels. We zien zelfs een Kleine Pijlstormvogel, maar helaas vliegt ie voor de boot uit en wordt hij zodoende maar door een enkeling gezien. Tegen half drie varen we de haven van Funchal binnen. De rest van de middag doen we rustig aan en maken we een wandeling naar een rotseilandje niet ver van het hotel waar vaak Dougalls Sterns zitten. Zo niet vandaag. We checken de plek uitgebreid, zien de nodige Visdieven, maar de Dougalls is mogelijk al klaar met broeden en laat zich in ieder geval niet zien. We besluiten de dag met een prima diner bij het hotel om de hoek.

Feira, Madeira, juni 2016 (Sander Bot).

De enige echte Kanarie is algemeen op Desertas, Madeira , juni 2016 (Bert Boudewijns).

BBQ-stijl diner op Desertas, Madeira, juni 2016 (Bert Boudewijns).

Dag 4 zaterdag 25 juni Madeira

Tijd voor een dag op land vogelen. Na een riant lopend buffet van het hotel rijden we de bergen in. Eerste stop is een plek met mooi uitzicht op de beboste bergen. Een prima plek om langsvliegende Trocazduiven te vinden. We zien er inderdaad enkele langsvliegen, maar veel beter, we vinden er ook een paar in de zit. Een daarvan laat zich zo lang bewonderen als we willen, dus missie geslaagd en plus een voor iedereen. Er vliegt ook een sperwer langs, dat lijkt niet bijzonder, maar die is toch echt zeldzaam hier en het betreft de lokale ondersoort *granti*. Volgende stop is een riviermonding bij zee. We zien net uitgevlogen Grote Gele Kwikstaarten en op zee vinden we tussen de visdieven twee Dougalls Sterns. Dat komt goed uit, want de sterns wilden gisteren niet lukken. Na een koffiestop rijden we de bergen in en stoppen bij een picknickplek langs de weg. Na drie stappen horen we al een Madeiragoudhaantje en niet veel later staan we er naar te kijken. We komen er al snel achter dat het dier opvallend algemeen is in de laurierbossen, net als de vink die er hier toch behoorlijk anders uitziet dan bij ons thuis. We lunchen op het plateau, een relatief vlak deel van het eiland op 1500 meter hoogte. Hier geen laurierbos maar heideachtige struiken. Prima habitat voor Brilgrasmus, en na een korte wandeling vinden we een zingend mannetje die zich door de scoop prima laat zien. Op de vlakke krijgen we twee Ooievaars te zien. Dat is een dwaalgast op Madeira! We rijden de vlakke weer af en bezoeken een brakke plas en rietveldje, bij de monding van een riviertje in zee. We zien een aantal soorten nieuw voor de trip zoals Kleine Zilverreiger, Bonte Strandloper en Meerkoet. Ook leuk hier zijn de Sint Helenafazantjes, hoewel geïntroduceerd zijn het toch fraaie uit Afrika afkomstige kleine vinkachtige schepseltjes. We eindigen bij de rots van de Dougalls Sterns nabij het hotel, maar hetzelfde beeld: een enkele Visdief, maar niet de stern waar we op hopen. Na een heerlijk driegangenmenu gaan we 's avonds op pad om de kerkuil te vinden. De soort roept hier duidelijk anders dan de vogels van het vasteland, toch leuk om te kijken of we deze soort te zien kunnen krijgen. We gaan in het eerste deel van de nacht drie bekende plekken af. Op twee van die plekken krijgen we de uil kort te horen, maar zien lukt niet. Beetje jammer, maar als compensatie horen we op twee van de plekken wel Kuhls Pijlstormvogels roepen, blijft mooi om te horen.

'Gewoon' een ooievaar, maar op Madeira een dwaalgast! Madeira, juni 2016 (Hans van Wijk).

Dag 5 zondag 26 juni Madeira

Vandaag is de oostpunt aan de beurt. Het grootste deel van Madeira is erg groen, maar dit hoekje is opvallend droog, met slechts dor gras als begroeiing. In dit habitat zijn dan wat soorten te vinden die elders op het eiland zeldzamer zijn of ontbreken. Tevens biedt deze plek met zijn steile kliffen mooi uitzicht op Madeira, het eiland Porto Santo en de Desertas Eilanden. We lopen een dorre vallei door maar de Rotsmussen waar we op hopen geven niet thuis. Wel hebben we dan al twee Hoppen in de tas die zich leuk lieten bekijken. Als we van het dorre schiereiland afrijden vliegen er alsnog een paar Rotsmussen voor de auto langs, maar frustrerend genoeg zijn ze alweer verdwenen voor we goed en wel uit de auto zijn. Volgende stop is het dorpje Caniçal. Hier zitten zowel Spaanse Mus (geïntroduceerd) als Turkse Tortel algemeen, terwijl ze verder op het eiland vreemd genoeg niet voorkomen. Het kost inderdaad weinig moeite om ze te lokaliseren. Voor we rond lunchtijd terug rijden naar het hotel maken we een stop bij een zeer luxe resort met veel tuinen en groen. Trocazduiven vinden het heerlijk toeven, en zijn wel wat gewend, zodat we ze van dichtbij kunnen bekijken, iets wat in het laurierbos eigenlijk niet te doen is. Na het volschieten van de geheugenkaartjes worden we rond lunchtijd bij het hotel gedropt waar we pauze hebben tot de zeevogeltocht van 16:00. Net vertrokken uit de haven vinden we een Noordse Pijlstormvogel in een groep Kuhlsen die zich erg mooi laat zien. We varen met een zodiac vrij ver zee op om een blok ijs met visafval in zee te gooien om zo zeevogels aan te trekken. We dobberen er een uurtje omheen, maar er gebeurt niet veel. Behalve dan een Madeirastormvogeltje die langs komt vliegen. Deze soort wordt maar zelden op zee gezien, dus dit is een welkome en zeldzame aanvulling op de geluidswaarnemingen van afgelopen dagen! De enige *Pterodroma* van de tocht kunnen we een tijdlang met de zodiac volgen en vliegt meerdere keren rakelings over de boot, zodoende ook met het blote oog te determineren: een Freira. Tevreden koersen we terug richting de kust als er een Noordse Pijlstormvogel voor de boot zit. Kijker erop, en het is meteen duidelijk: niks geen noordse, dit is een Kleine Pijlstormvogel! Die laten we niet weer ontsnappen en met de zodiac varen we er achteraan. Met hem vliegen er nog twee exemplaren op en vol ongeloof volgen we minutenlang drie Kleine Pijlstormvogels. Deze zeldzame soort wordt hier zelden op zee waargenomen. Ons wel bewust van deze exceptionele tocht varen we licht euforisch terug naar vasteland. Na een diner in de jachthaven rijden we naar een van de hoogste toppen van Madeira. Want hier broedt de enige populatie Freira's ter wereld. Daar merk je overdag niets van, maar 's nachts kun je ze horen als ze

Tocazduif, Madeira, juni 2016 (Hans van Wijk)

langs de toppen scheren met hun angstaanjagende bosuilachtige roep. Dat willen we niet missen, dus vanaf 23:00 zitten we klaar. Iets later komt de eerste binnenvlieger, en in het komende uur vliegen meerdere exemplaren roepend langs in het decor van een sterrenhemel met af en toe een vallende ster. Een mooie ervaring na toch al zo'n mooie dag. Beetje moe maar zeer voldaan komen we rond 1:00 terug in het hotel.

Hop, Madeira, juni 2016 (Bert Boudewijns)

De vink ziet er heel anders uit dan in Nederland, juni 2016 (Bert Boudewijns)

Noordse Pijlstormvogel, Madeira, juni 2016 (Sander Bot)

Kleine Pijlstormvogel, Madeira, juni 2016 (Sander Bot)

Dag 6 maandag 27 juni   **Madeira**

We kunnen eigenlijk niet echt meer spannende nieuwe soorten zien op het land, en gaan zodoende een wandeling door het laurierbos maken om nog een keer wat endemen te bekijken. Dat lukt vooral goed met de Madeiragoudhaan. Op een gegeven moment rollen er twee vechtende mannetjes letterlijk voor onze voeten vechtend uit de boom op het pad! Rond lunch zijn we weer terug in het hotel en de laatste middag op Madeira brengen we op zee door. We hebben ons tot nu toe voornamelijk op zeevogels geconcentreerd, een paar zeezoogdieren zou geen kwaad kunnen. In de 2,5 uur durende tocht concentreren we ons dus op zeezoogdieren en krijgen zo vier soorten te zien: Tuimelaar, Gewone Dolfijn, Atlantische Gevlekte Dolfijn en last but not least een fraaie show van Indische Grienden. Na een laatste avondmaal met lokale gids Filipe gaan we maar eens onze koffers pakken en slapen.

Rond deze toppen broedt de Freira, Madeira, juni 2016 (Hans van Wijk).

Dag 7 dinsdag 28 juni   **Madeira**

Een reisdag, dus niet veel spannends te melden. Rond half tien 's ochtends naar Lissabon gevlogen en na een relatief lange overstap uiteindelijk begin van de avond in Amsterdam geland. Daar afscheid genomen, iedereen neemt prachtige herinneringen mee naar huis. Deze bestemming blijkt een heerlijke mix van zeevogels en langvogels. De soortenlijst is laag, dat komt omdat we op een eiland zijn, maar de kwaliteit van de soorten is erg hoog met meerdere endemische soorten en een aantal spectaculaire zeevogels. Volgend jaar gaan we weer!

Dolfijnen spelen rond de zodiac, Madeira, Juni 2016 (Bert Boudewijns).

Indische Griend vlak bij de boot, juni 2016 (Hans van Wijk).

Checklist Madeira

22 t/m 28 juni 2016

I = geïntroduceerd, E = endemisch
 B = bijna met uitsterven bedreigd, K = kwetsbaar,
 U = met uitsterven bedreigd

	Nederlandse naam	Latijnse naam			22	23	24	25	26	27	28
1	Kwartel	<i>Coturnix coturnix</i>									
2	X Rode Patrijs	<i>Alectoris rufa</i>	I							X	
3	Zomertaling	<i>Spatula querquedula</i>									
4	Rotsduif	<i>Columba livia</i>									
5	X Turkse Tortel	<i>Streptopelia decaocto</i>							X		
6	X Trocazduif	<i>Columba trocaz</i>	E				X	X	X		
7	X Madeiragierzwaluw	<i>Apus unicolor</i>			X	X	X	X	X	X	
8	Vale Gierzwaluw	<i>Apus pallidus</i>									
9	Waterhoen	<i>Gallinula chloropus</i>									
10	X Meerkoet	<i>Fulica atra</i>						X			
11	Bont Stormvogeltje	<i>Pelagodroma marina</i>									
12	X Madeirastormvogeltje	<i>Oceanodroma castro</i>				H			X		
13	X Desertasstormvogel	<i>Pterodroma deserta</i>	E	K		X					
14	X Freira	<i>Pterodroma madeira</i>	E	U		X			X		
15	X Stormvogel spec.	<i>Pterodroma spec.</i>				X	X				
16	Grauwe Pijlstormvogel	<i>Ardenna grisea</i>		B							
17	Grote Pijlstormvogel	<i>Ardenna gravis</i>									
18	Scopoli's Pijlstormvogel	<i>Calonectris diomedea</i>									
19	X Kuhls Pijlstormvogel	<i>Calonectris borealis</i>				X	X	X	X	X	
20	X Noordse Pijlstormvogel	<i>Puffinus puffinus</i>							X		
21	X Kleine Pijlstormvogel	<i>Puffinus baroli</i>					X		X		
22	X Bulwers Stormvogel	<i>Bulweria bulwerii</i>				X	X		X	X	
23	Blauwe Reiger	<i>Ardea cinerea</i>									
24	X Kleine Zilverreiger	<i>Egretta garzetta</i>						X			
25	Jan-van-gent	<i>Morus bassanus</i>									
26	Strandplevier	<i>Charadrius alexandrinus</i>									
27	Regenwulp	<i>Numenius phaeopus</i>									
28	Steenloper	<i>Arenaria interpres</i>									
29	Drieteenstrandloper	<i>Calidris alba</i>									
30	X Bonte Strandloper	<i>Calidris alpina</i>						X			
31	X Tureluur	<i>Tringa totanus</i>					X				
32	Houtsnip	<i>Scolopax rusticola</i>									
33	Watersnip	<i>Gallinago gallinago</i>									
34	Drieteenmeeuw	<i>Rissa tridactyla</i>									
35	Kokmeeuw	<i>Larus ridibundus</i>									
36	X Kleine Mantelmeeuw	<i>Larus fuscus graellsii</i>				X		X	X		
37	X Geelpootmeeuw	<i>Larus michahellis atlantis</i>			X	X	X	X	X	X	
38	X Dougalls Stern	<i>Sterna dougallii</i>						X			
39	X Visdief	<i>Sterna hirundo</i>				X	X	X	X	X	

40		Noordse Stern	<i>Sterna paradisaea</i>																	
41		Grote Stern	<i>Thalasseus sandvicensis</i>																	
42		Kleinste Jager	<i>Stercorarius longicaudus</i>																	
43		Kleine Jager	<i>Stercorarius parasiticus</i>																	
44		Middelste Jager	<i>Stercorarius pomarinus</i>																	
45		Grote Jager	<i>Catharacta skua</i>																	
46	X	Kerkuil	<i>Tyto alba schmitzi</i>																	H
47	X	Sperwer	<i>Accipiter nisus granti</i>																	X
48	X	Buizerd	<i>Buteo buteo harterti</i>																	X X
49	X	Hop	<i>Upupa epops</i>																	X
50	X	Torenvalk	<i>Falco tinnunculus canariensis</i>					X	X					X	X	X				X
51	X	Huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>							X	X									X
52	X	Berthelots Pieper	<i>Anthus berthelotii</i>							X	X			X	X					
53	X	Grote Gele Kwikstaart	<i>Motacilla cinerea schmitzi</i>							X				X	X					
54	X	Merel	<i>Turdus merula cabreræ</i>					X	X	X	X			X	X	X				X
55	X	Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>																	H
56		Paapje	<i>Saxicola rubetra</i>																	
57	X	Madeiragoudhaan	<i>Regulus madeirensis</i>				E							X	X	X				
58	X	Zwartkop	<i>Sylvia atricapilla heineken</i>					H	X					X	X	X				
59	X	Brilgrasmus	<i>Sylvia conspicillata</i>											X						
60	X	Spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>																	X
61	X	Spaanse Mus	<i>Passer hispaniolensis</i>																	X
62	X	Rotsmus	<i>Petronia petronia</i>																	X
63	X	Sint-Helenafazantje	<i>Estrilda astrild</i>				I							X						
64	X	Vink	<i>Fringilla coelebs</i>					X						X	X	X				
65	X	Kanarie	<i>Serinus canaria</i>					X	X	X	X			X	X	X				
66	X	Groenling	<i>Carduelis chloris</i>																	X
67	X	Sijs	<i>Carduelis spinus</i>											X						
68	X	Putter	<i>Carduelis carduelis</i>							X				X	X	X				
69		Kneu	<i>Carduelis cannabina guentheri</i>																	

bijschrijfsorten

70	X	Ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>											X						
71																				
72																				
73																				
		zoogdieren																		
74		Konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>																	
75	X	Geit	<i>Capra hircus</i>							H										
76	X	Gewone Dolfijn	<i>Delphinus delphis</i>																	X
77	X	Atlantische Gevlekte Dolfijn	<i>Stenella frontalis</i>							X										X X
78		Snaveldolfijn	<i>Steno bredanensis</i>																	
79	X	Tuimelaar	<i>Tursiops truncatus</i>											X						X
80		Brydevinvis	<i>Balaenoptera brydei</i>																	
81		Mediterrane Monniksrob	<i>Monachus monachus</i>																	
82	X	Indische Griend	<i>Globicephala macrorhynchus</i>																	X
83		Potvis	<i>Physeter macrocephalus</i>																	
		insecten																		
84	X	Oranje Luzernevlinder	<i>Colias croceus</i>																	X
85		Kleine Vuurvlinder	<i>Lycaena phlaeas</i>																	
86		Madeira Bont Zandoogje	<i>Ararge xiphia</i>																	
87	X	Bont Zandoogje	<i>Pararge aegeria</i>																	X X
88	X	Klein Koolwitje	<i>Pieris rapae</i>																	X

89		Tijgerblauwtje	<i>Lampides boeticus</i>										
90	X	Monarch	<i>Danaus plexippus</i>				X	X	X	X			
91	X	Madeiracleopatra	<i>Gonepteryx maderensis</i>						X				
92		Madeiraheivlinder	<i>Hipparchia maderensis</i>										
93	X	Grote Keizerlibel	<i>Anax imperator</i>						X				
94	X	Kolibrievlinder	<i>Macroglossum stellatarum</i>				X						
		overig											
95	X	Onechte Karetschildpad	<i>Caretta caretta</i>				X	X		X			
96		Madeirahagedis	<i>Teira dugesii</i>										
97	X	Vliegende vis sp.					X	X	X				
98													
99													

Sander Bot juli 2016